

ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร

ธิดาพร ชาวไร่*

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ค่าที (t - test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ถ้าพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนำค่าคะแนนเฉลี่ยไปทำการทดสอบโดยวิธีเชฟเฟ้ (Scheff's Post hoc comparison) ผลการวิจัยพบว่า 1)ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2)ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านหลักความโปร่งใสแตกต่างกัน โดยครูเพศหญิงมีความคิดเห็นมากกว่าครูเพศชาย 3)ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: 1)ความคิดเห็น 2)การบริหารหลักธรรมาภิบาล

บทนำ

การเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมในปัจจุบันยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศในหลาย ๆ ด้าน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง สิ่งแวดล้อม รวมไปถึงด้านการศึกษา ดังนั้นในการบริหารงานท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงนั้น ผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างมากในการพัฒนาการบริหารจัดการ

* นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา

องค์กร เมื่อเป็นเช่นนี้รัฐบาลจึงต้องมีการปรับปรุงระบบการบริหารราชการ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานนำรูปแบบการบริหารมาใช้ในการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีจุดการพัฒนาคือการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศเพื่อให้ประเทศชาติได้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) โดยได้กำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยไว้ 10 ยุทธศาสตร์ ซึ่งในยุทธศาสตร์ ข้อที่ 6 เป็นเรื่องของการบริหารจัดการในภาครัฐ การป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ และธรรมาภิบาลในสังคมไทย ทั้งการบริหารจัดการภาครัฐ ให้โปร่งใส มีประสิทธิภาพ รับผิดชอบ ตรวจสอบได้อย่างเป็นธรรม และประชาชน มีส่วนร่วม มีการกระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสม ระหว่างส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น และวางพื้นฐานเพื่อให้บรรลุตามกรอบเป้าหมายอนาคตในปี 2579 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 จึงได้มีเจตนารมณ์ให้ทุกคนนำหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปใช้บริหาร (สำนักนายกรัฐมนตรี 2550 : 22) ในด้านการศึกษาก็ได้มีการนำหลักบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาโดยนับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการปฏิรูปการศึกษา เนื่องจากตระหนักดีว่าความเข้มแข็งและความมั่นคงของประเทศมาจากการพัฒนาศักยภาพของคนในชาติ โดยอาศัยระบบการศึกษาที่ครอบคลุม เข้มแข็ง มีคุณภาพและประชาชนมีส่วนร่วม

ทั้งนี้ก็โดยมุ่งหวังว่าการบริหารสถานศึกษานั้นจะเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาตนเองอย่างแท้จริง จากแนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าหลักธรรมาภิบาลถือเป็นหลักการบริหารงานที่สำคัญและจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา และในระดับชั้นประถมศึกษาขั้นต้น ถือเป็นการศึกษาในระดับขั้นพื้นฐานในการที่จะสร้างประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาลให้เกิดแก่เยาวชน ครู ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งถ้าผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาได้นำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างต่อเนื่องและจริงจังแล้ว ย่อมจะเกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุดในการบริหารจัดการโรงเรียน การมีธรรมาภิบาล ในโรงเรียนนั้น ยังสามารถช่วยแก้ไขปัญหากลางในองค์กรได้ อีกด้วย ตัวอย่างของปัญหาต่างๆ ที่อยู่ภายในองค์กร ได้แก่ ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน ปัญหาการมีผู้บริหารที่เป็น เผด็จการ บริหารโดยไม่เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้มีส่วนร่วม ผู้บริหารขาดความรับผิดชอบ ขาดความโปร่งใสในการบริหาร บริหารโดยไม่ยึดความเสมอภาคเป็นธรรมมาบริหาร โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างไม่คุ้มค่า บุคลากรมีความรู้สึกถึงความเหลื่อมล้ำของสถานภาพ หรือมีความไม่มั่นคงในงาน เป็นต้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงการรับรู้การบริหารการศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาของครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปใช้เป็นข้อมูลในการส่งเสริมการบริหารสถานศึกษาแก่ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเพื่อเสริมสร้างให้เกิดระบบการบริหารจัดการที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศและประสบการณ์การทำงาน

สมมติฐานการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีเพศและประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีระดับความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2559 จำนวน 12 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 150 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 108 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ตัวแปรต้น ได้แก่ เพศและประสบการณ์ในการทำงาน ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ทั้ง 6 ด้าน คือ 1)ด้านหลักนิติธรรม 2)ด้านหลักคุณธรรม 3)ด้านหลักความโปร่งใส 4)ด้านหลักการมีส่วนร่วม 5)ด้านหลักความรับผิดชอบ และ 5)ด้านหลักความคุ้มค่า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ(check list) ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentages)
2. ข้อมูลตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ โดยใช้ค่าที่ (t-test)

4. เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) หากพบว่ามี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยการเปรียบเทียบด้วยวิธีของเซฟเฟ้ (Sheffe's Post hoc Comparison)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงพัฒนาการการบริหารสถานศึกษา และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร
2. ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการปรับใช้หลักหลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา
3. ช่วยให้ได้องค์ความรู้ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบทสังคมไทยที่สามารถนำไปเป็นแหล่งอ้างอิงเพื่อการวิจัยต่อเนื่องหรือพัฒนาให้สมบูรณ์ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สามารถสรุปเป็นข้อๆ ได้ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านความโปร่งใสมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูเพศหญิงมีความคิดเห็นมากกว่าครูเพศชาย
3. ครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ทั้งภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ครูมีความคิดเห็นต่อกรรมการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาได้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงาน ตลอดจนมีการใช้อำนาจในการบริหารราชการให้มีความแข็งแกร่ง มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพ มีความโปร่งใส ยุติธรรม และสามารถตรวจสอบได้ ซึ่งจะส่งผลให้การพัฒนาสถานศึกษาเป็นไปอย่างมั่นคงยั่งยืน และมีเสถียรภาพ ส่งผลให้ครูเกิดความเลื่อมใสศรัทธา ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ความรับผิดชอบต่องานและส่วนรวม มีขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย และผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่ดีตามหลักธรรมาภิบาล 6 ด้านคือ ด้านหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550 ได้มีเจตนารมณ์ให้ทุกคนนำหลักบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีไปใช้ในการบริหาร จากแนวคิดดังกล่าวชี้ให้เห็นว่าหลักธรรมาภิบาลถือเป็นหลักการบริหารงานที่สำคัญและจำเป็นในสถานการณ์ปัจจุบัน โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนในสถานศึกษา และในระดับชั้นประถมศึกษาชั้นต้น ถือเป็นการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานในการที่จะสร้างประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาลให้เกิดแก่เยาวชน ครู ผู้ปกครอง รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องงานวิจัยของ พระสกลฐานธมฺโม (2556) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีต่อครูที่อยู่ใต้การปกครองได้และให้เห็นเป็นแบบอย่าง จนครูเกิดความศรัทธา ยอมรับ เชื่อมั่น และคอยกระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาการสอน มีความรับผิดชอบต่องาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในสถานศึกษาของตน เมื่อข้าราชการครูในสถานศึกษาเกิดความรู้ และเข้าใจในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบริบทต่างๆ ก็จะมีใจที่ดีอันก่อให้เกิดการบริหารงานและทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระไพฑูรย์ รัตนโก (2556) ผู้บริหารนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการการบริหารงานขององค์กร มีการกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานโดยการวางกรอบความรับผิดชอบให้มีขอบเขตที่ชัดเจนครอบคลุมทั้งระบบงาน มีการเพิ่มความสามารถในการบริหารงานเพิ่มผลผลิตของงาน สร้างจิตสำนึกให้บุคลากรทุกคนมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ตนได้รับมอบหมายกำหนดนโยบายมีแผนแม่บทอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร และสามารถนำ

นโยบายไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามค่าเฉลี่ยสูงสุด สามารถอภิปรายได้ดังนี้

1.1 ด้านหลักนิติธรรม ครูมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะว่าผู้บริหารได้ใช้กฎเกณฑ์เป็นบรรทัดฐานในการบริหาร กฎเกณฑ์นี้อาจหมายถึงตัวบทกฎหมาย ระเบียบ วินัย ข้อบังคับ กติกา หรือข้อตกลงในระดับต่างๆ รวมถึงกฎเกณฑ์ที่มีได้เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น ธรรมเนียม ประเพณี ศาสนาและศีลธรรม โดยการใช้กฎเกณฑ์ดังกล่าวต้องมีความยุติธรรม ชัดเจน ความเสมอภาค ความเป็นธรรม และมีความชอบธรรม ได้รับการยอมรับและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ด้วยกระบวนการยุติธรรม โปร่งใสและตรวจสอบได้ เพื่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยสันติสุขในหมู่คณะ ซึ่งจะส่งผลให้งานมีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมานะ อิมอุมม (2558) ผู้บริหารมีการวางกฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติและปรับปรุงแก้ไขระเบียบสำคัญที่ล้ำสมัยให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ โดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่เป็นที่ยอมรับของบุคลากรในโรงเรียนและมีการดำเนินการให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัดและมีเหตุผลและสอดคล้องกับงานวิจัยของวาสนา ประเสริฐ(2557) ผู้บริหารและบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในระดับหัวหน้าขององค์กรส่วนใหญ่นั้น มีความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมาภิบาลเป็นอย่างดีส่งผลกระทบในด้านบวกในการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการบริหารงานขององค์กร นอกจากนี้กฎ ระเบียบขององค์กรมีความถูกต้องชัดเจนไม่ขัดแย้งต่อกฎหมาย มีการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคลากร โดยคำนึงถึงสิทธิหน้าที่ของบุคลากรวางกฎระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนให้ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับที่โรงเรียนกำหนดขึ้นเพื่อนำมาใช้ภายในโรงเรียน จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ ในการออกข้อบังคับโรงเรียนที่ ดำเนินการให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัดและมีเหตุผล ที่นำมาบังคับใช้ในองค์กรอีกด้วย

1.2 ด้านหลักคุณธรรม ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักคุณธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะผู้บริหารบริหารสถานศึกษานบนพื้นฐานของศีลธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจ ปฏิบัติงานในหน้าที่ด้วยความขยันหมั่นเพียร และมีความประพฤติที่ดีงามยึดถือเป็นแบบอย่างได้ และสนับสนุนให้สมาชิกและประชาชนมีคุณภาพ ซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัยในการประกอบอาชีพที่สุจริต รู้จักพึ่งพาอาศัยกัน สุภาพอ่อนโยน และอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ในการบริหารจัดการสถานศึกษาหรือ

องค์การทางการศึกษานั้น ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งที่ถือเป็นหลักใหญ่คือ การมีผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้บริหารการศึกษาที่มีคุณธรรมและจริยธรรมพฤติกรรมด้านจริยธรรมในการบริหารจัดการ คือ พฤติกรรมที่ไม่ใช่เพียงแต่ถูกต้องตามกฎหมายเท่านั้นแต่ยังต้องเป็นพฤติกรรมที่ถูกต้องภายในกรอบของคุณธรรมและจริยธรรมที่บุคคลในสังคมโดยทั่วไปยอมรับได้ นอกจากนี้คุณธรรมและจริยธรรมนั้นเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะสร้างศรัทธาซึ่งเป็นแรงจูงใจให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันปฏิบัติงานเพื่อมุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกันได้ ทำให้ผู้ร่วมงานทุกคนในองค์การเกิดความเชื่อถือและเชื่อมั่นในตัวผู้นำสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต บุญสนอง (2556) ผู้บริหารปฏิบัติตนและปลูกฝังให้บุคลากรมีความซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงาน ยึดมั่นและสนับสนุนให้บุคลากรยึดหลักความถูกต้องดีงามในการปฏิบัติงาน โดยธรรมาภิบาลให้บุคลากรในสถานศึกษายึดถือหลักคุณธรรมในการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตจริงใจ มีความขยันหมั่นเพียรตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลสำเร็จ ส่งเสริมคนดีคนเก่งให้ปฏิบัติหน้าที่และเป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคมให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่บุคลากรครูในโรงเรียนอย่างทั่วถึงโดยความยุติธรรมเสมอกัน ทำบุคลากรเกิดความรู้สึกอันดีและมีความเต็มใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ ส่งผลอันดีต่อสถานศึกษาและส่วนรวม และสอดคล้องกับงานวิจัยของประวิช นิลวัชรมณี (2555) ผู้บริหารในองค์การบริหารงาน โดยยึดหลักความถูกต้องมีคุณธรรม และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมบริหารงานโดยยึดหลักคุณธรรมซึ่งคุณธรรมนับว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญของคนทุกคนและทุกวิชาชีพ หากบุคคลใดหรือวิชาชีพใดไม่มีคุณธรรมเป็นหลักยึดเบื้องต้นแล้วก็ยากที่จะก้าวไปสู่ความสำเร็จแห่งตนและแห่งวิชาชีพนั้นๆนอกจากนี้ผู้บริหารต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตให้การสนับสนุนการพัฒนา บุคลากรอย่างทั่วถึงให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่บุคลากรโดยไม่เลือกปฏิบัติ พิจารณาความดีความชอบของบุคลากรโดยยึดหลักเกณฑ์ตามความรู้ความสามารถ มีผลงานเป็นที่ประจักษ์และมีความยุติธรรมเป็นที่ตั้งมีการส่งเสริมคนดีคนเก่งให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นตัวอย่างที่ดีแก่สังคมสามารถช่วยเหลือแนะนำแนวทางการทำงานและปฏิบัติตนที่ดีให้แก่บุคลากรและประชาชนในสังคมได้

1.3 ด้านหลักความรับผิดชอบ ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อผลจากการกระทำของตัวเอง ยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานทั้งข้อดี และข้อเสีย มีจิตใจที่เสียสละเพื่อส่วนรวมและมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ การกระทำ และผลงานของตนเองที่ปรากฏรับผิดชอบต่อสมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสียองค์กรและสังคมส่วนรวมด้วย มุ่งมั่นในความสำเร็จของหน่วยงาน วางแผนการดำเนินงานและปฏิบัติงานบรรลุวัตถุประสงค์ และ

เป้าหมาย รับรู้ วิเคราะห์ และประเมินสถานการณ์ สภาพปัญหา และสภาพแวดล้อม ทั้งภายในและภายนอก และมีการวางแผนเตรียมรับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสม ตั้งใจปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายตามนโยบายและแผนเสร็จทันเวลาที่กำหนด สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาชินวัฒน์ ธรรมเสถียร (2557) ผู้บริหารมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจและการกระทำของตน มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนเคารพในความเห็นที่แตกต่าง รับรู้สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน วิเคราะห์และแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าที่มีผลกระทบต่องานได้ เช่นปัญหาการชำรุดของอาคารสถานที่ การขาดปัจจัยในการสนับสนุน การศึกษา และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติงานมีพฤติกรรมการทำงานที่ดีอย่างสม่ำเสมอจนเป็นที่ยอมรับ เป็นแบบอย่างพัฒนาและสร้างสรรค์งานที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กร และสอดคล้องกับงานวิจัยของประวิช นิลวัชรรมณี (2555) ผู้บริหารมีความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาของโรงเรียนยอมรับผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานของตน กำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบให้บุคลากรได้ตรงความรู้ความสามารถ และความถนัดมีกระบวนการตรวจสอบ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอและนำผลการปฏิบัติงานบุคลากรมาพัฒนาปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพการทำงาน มีการปรับปรุงอาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับ การทำงานของบุคลากรตามเวลาเหมาะสมไม่ล่าช้าสนับสนุนทรัพยากรในด้านการเรียนการสอนให้เพียงพอ

1.4 ด้านหลักความคุ้มค่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความคุ้มค่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีมาตรการประหยัดทรัพยากรมีการจัดสรรทรัพยากรที่มีจำกัดอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา มีการวางแผนการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล มีการบริหารจัดการโดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ด้วยความประหยัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กรและส่วนรวม ทำให้เกิดการดำเนินงานมีประสิทธิภาพ จากที่กล่าวมาขอมอบแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าหลักธรรมาภิบาลที่นำมาใช้ในการบริหารงานจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาจตุรยศศักดิ์ ชูวงศ์ (2557) ผู้บริหารวางแผนการใช้จ่ายครุภัณฑ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนซื้อมาได้มีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากที่สุด วางแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรรมาคุ้มค่ากับงานที่ได้ดำเนินการ ผู้บริหารจะต้องมีการควบคุมเพื่อให้การใช้จ่ายได้เป็นไปตามวัตถุประสงค์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การประเมินเป็นการบริหารทรัพยากรการศึกษาขั้นสุดท้ายเพื่อประเมินว่าการใช้จ่ายทรัพยากรนั้นมีประสิทธิภาพเพียงใดประสิทธิผลที่ได้คุ้มกันหรือไม่เพียงใดและมีปัญหาประการใดหรือไม่ เพื่อหาแนวทางแก้ไขปรับปรุงต่อไป มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาบุคลากรอย่างมีคุณภาพ มอบหมายงานให้

บุคลากรที่มีความชำนาญเฉพาะอย่างเหมาะสม แต่งตั้งบุคลากรเหมาะสมกับงานและความรู้ความสามารถที่มี สอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ สุขผลานันท์ (2558) โดยผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากร รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน มีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดส่งเสริมให้บุคลากรใช้ วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นสื่อการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ชุมชนได้ใช้อาคารสถานที่ รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่างๆมุ่งเน้นการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์ สูงสุด ควบคุมดูแลบำรุงรักษาตกแต่งและซ่อมแซมอาคารสถานที่ให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ มีการวางแผนการใช้วัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ของโรงเรียนอย่างคุ้มค่าเบิกจ่ายอย่างเป็นระบบ ในการบริหารทรัพยากร ไม่ว่าจะเป็นทรัพยากรมนุษย์ทรัพยากรการเงิน ทรัพยากรกายภาพหรือทรัพยากรสารสนเทศก็ตาม สิ่งทีผู้บริหาร จะต้องยึดเป็นแนวทางสำคัญ คือ ความเสมอภาคในด้านคุณภาพของทรัพยากร ความมีประสิทธิภาพและความมี ประสิทธิภาพขององค์การ โดยจะต้องถือหลักสำคัญว่าองค์การหรือหน่วยงานที่จะประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องมีการลงทุน และการลงทุนนั้นจะต้องได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่า และความคุ้มค่านั้นอาจจะมีผลใน รูปแบบของผลตอบแทนที่วัดได้หรือที่วัดไม่ได้ก็ได้เช่น ความมีเกียรติความมีชื่อเสียงและการยอมรับ

1.5 ด้านหลักความโปร่งใส ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ด้านหลักความโปร่งใส โดย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการนำหลักความโปร่งใสมาใช้ในสถานศึกษา หลักความ โปร่งใส เป็นกระบวนการทำงานที่กฎเกณฑ์และกติกาต่างๆกำหนดเพื่อสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดย การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมาของบุคคลในองค์กร และมีความโปร่งใสให้สมาชิกในสังคมเข้าถึง ได้โดยไม่ปิดบังอำพรางและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบความถูกต้อง มีการชี้แจงการดำเนินงานด้านต่างๆอย่าง เปิดเผย วางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบ มีการติดต่อสื่อสารกับหน่วยงานและชุมชนภายนอก มีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีส่วนได้เสียทั้งจากภายในและภายนอก สามารถเข้าถึงข้อมูลด้วยวิธีการต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของมานะ อิ่มอุดม (2558) ผู้บริหารมี กระบวนการบริหารทรัพยากรที่เหมาะสมและโปร่งใส มีการแจกแจงรายละเอียดการจัดซื้อจัดจ้าง และมีการ ประชุมวางแผนการใช้จ่ายเงินงบประมาณอย่างเป็นระบบชัดเจน โปร่งใสพร้อมรับการตรวจสอบ ในด้านการจัด โครงสร้างหน่วยงานจะต้องมีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสภาพแวดล้อมอยู่เสมอ ทั้งนี้ หากมี การให้บุคลากรและผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วมในการปรับปรุงโครงสร้างและระบบงานด้วยกันนับว่าเป็น ความใจกว้าง และเปิดเผยอย่างยิ่งของผู้บริหาร อันเป็นส่วนหนึ่งที่สะท้อนถึงความโปร่งใสด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม

ตาม อย่างน้อยที่สุด โครงสร้าง ระบบงาน และแนวทางปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสาธารณชนหรือส่วนรวมต้องมีการเปิดเผยให้เป็นที่รับรู้โดยทั่วกันในช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารดังกล่าวได้ง่ายมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนให้ผู้ปกครองและชุมชนทราบโดยทั่วกันอย่างเปิดเผยและเพียงพอในหลายช่องทาง ทั้งวารสาร เว็บไซต์ และบอร์ดประชาสัมพันธ์ต่างๆ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระไพฑูรย์ รัตนโก (2556) ผู้บริหารมีระบบบริหารจัดการ โรงเรียนที่เปิดเผยตรงไปตรงมาโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้ มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานเป็นระยะ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงไปตรงมามีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างสะดวกตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนติดตามตรวจสอบแผนงานและโครงการต่างๆ นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีกระบวนการและการคัดเลือกบุคลากร เข้าทำงานที่เหมาะสมตามหลักธรรมาภิบาลมีการประเมินผลงานของบุคลากรด้วยความ โปร่งใส

1.6 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานครด้านหลักการมีส่วนร่วม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เป็นเพราะ ผู้บริหารรับฟังข้อเสนอแนะจากครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อนำไปปรับปรุงข้อบกพร่องในการปฏิบัติงาน มีการเปิดโอกาสให้ครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน ร่วมแสดงความคิดเห็นในการจัดทำนโยบายและแผนพัฒนาโรงเรียนทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพ มีแนวทางใหม่ๆและทางเลือกใหม่ที่หลากหลายมากขึ้น การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือหน่วยงาน เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร ความคิดเห็นถูกรับฟังและนำไปปฏิบัติเพื่อการพัฒนาองค์กรหรือหน่วยงาน และที่สำคัญผู้ที่มีส่วนร่วมจะมีความรู้สึกเป็นเจ้าขององค์กรหรือหน่วยงาน ความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์กรหรือหน่วยงานที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต บุญสนอง (2556) ผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนกลยุทธ์ และกำหนดนโยบายต่างๆ ของโรงเรียนตลอดจนเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาโรงเรียน มีความตระหนักและเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชนสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกระบวนการสร้างความร่วมมือและส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชนอย่างยั่งยืน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2555) กรมชลประทาน มีความโดดเด่นในหลักการมีส่วนร่วมเนื่องจากผู้บริหารเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุนติดตามการ

ปฏิบัติงานขององค์กร เปิดโอกาสให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมกำหนดเกณฑ์พิจารณาความดีความชอบที่เหมาะสมกับหน่วยงานตลอดจนมีส่วนร่วมเป็นกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานของตน อีกทั้งผู้บริหารได้จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้บุคลากรได้ทำกิจกรรมร่วมกันก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะมีกระบวนการสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกเพื่อให้เกิดพลังในการดำเนินงานไปสู่วัตถุประสงค์เป้าหมายอย่างมีคุณภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและประสบการณ์ทำงาน

2.1 ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยรวมพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครูส่วนใหญ่ มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งมองได้ว่าผู้บริหารได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน จึงทำให้ครูทั้งชายและหญิงมีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพฑูรย์ สุขพลานันท์ (2558) พบว่าครูเพศหญิงและเพศชายมีความคิดเห็นที่มีต่อการใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน เพราะว่าเพศชายและเพศหญิงมีความคิดเห็นมีการรับรู้ภาวะของผู้บริหารในด้านต่างๆเหมือนกัน มีความรู้สึกที่ดี และเห็นด้วยจึงทำให้เกิดการยอมรับและส่งผลถึงผลการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของพระสกล ฐานธมโม (2556) บุคลากรมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารนั้นไม่แตกต่างกันทั้งเพศชายและเพศหญิง เพราะผู้บริหารมีความชัดเจนในการนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติในหน่วยงานอย่างถูกต้องทั่วถึงและจริงจังชัดเจน บริหารงานด้วยความเท่าเทียม ยุติธรรม โปร่งใส ไม่เลือกปฏิบัติ คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นสำคัญ มีความเสียสละเป็นแบบอย่างที่ดีต่อครูและชุมชน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานการศึกษา สำนักงานเขตคลองสามวา กรุงเทพมหานคร โดยรวมพบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ผลการวิจัยนี้ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูมีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาลที่ไม่แตกต่างกันจนสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานในสถานศึกษา ย่อมแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า ธรรมาภิบาล มีความสำคัญมีความจำเป็นและเป็นประโยชน์มากใน

การบริหารจัดการในทุกองค์กร ให้ประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหวัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ มานะ อิ่มอุดม (2558) ความแตกต่างระหว่างบุคคลไม่มีผลในการรับรองความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล อีกทั้งหลักธรรมาภิบาลเป็นแนวคิดที่เหมาะสมกับการทำงานในทุกองค์กรสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงาน การดำเนินชีวิต เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร นอกจากนี้ยังมีส่วนช่วยให้การบริหารเป็นที่ยอมรับของประชาชน และเป็นการลดทุจริต ความขัดแย้ง และลดหรือแก้ปัญหาที่เรื้อรังขององค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาชินวัฒน์ ชุ่มมเสถ์ (2557) ประสพการณ์การทำงานของครูเป็นปัจจัยที่ช่วยหล่อหลอมความรู้ เทคนิควิธีการทำงานต่างๆ ตลอดจนการทำงานที่ผ่านมาได้พบเห็นการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ตามกระบวนการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา พบพฤติกรรมกรรมการบริหาร ปัญหาและการแก้ไขปัญหาที่คล้ายคลึงกัน นอกจากนี้หลักธรรมาภิบาลยังช่วยลดทุจริต ความขัดแย้ง และลดหรือแก้ปัญหาที่เรื้อรังขององค์กร หรือหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี จึงทำให้ความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. การบริหารหน่วยงานและสถานศึกษาโดยนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้นั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรจะต้องมีการส่งเสริมการเรียนรู้และการทำงานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลทั้ง 6 ด้านในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัด เป็นแบบอย่างให้กับครูผู้สอน บุคลากรทุกคนในสถานศึกษา

1.1 ด้านหลักนิติธรรม ผู้บริหารควรจัดให้มีการทำประชาพิจารณ์ ในการออกข้อบังคับโรงเรียนที่จะมีผลบังคับใช้กับบุคลากรในโรงเรียน ให้บุคลากรทุกคนปฏิบัติตามกฎระเบียบ ข้อบังคับอย่างเคร่งครัดและมีเหตุผล

1.2 ด้านหลักคุณธรรม ผู้บริหารควรให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่บุคลากรครูในโรงเรียนอย่าง ยุติธรรมเสมอ โดยยึดหลักคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตให้การสนับสนุนการพัฒนา บุคลากรอย่างทั่วถึง มีความเสียสละและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

1.3 ด้านหลักความโปร่งใส ผู้บริหารควรมีกระบวนการให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่าง สะดวกตลอดจนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้ เปิดโอกาสให้ครูและนักเรียนติดตามตรวจสอบแผนงานและ โครงการต่างๆ มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานด้านต่างๆอย่างเปิดเผยแก่บุคลากรใน โรงเรียน

1.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุนติดตามการปฏิบัติงานของสถานศึกษา และให้บุคลากรมีโอกาสดำเนินการพิจารณาความดีความชอบ มีส่วนร่วมเป็นกรรมการประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคลากรในหน่วยงานของตน

1.5 ด้านหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรมีกระบวนการตรวจสอบ ติดตาม การปฏิบัติงานของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ นำการประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรมาพัฒนา ปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพการทำงานเสมอ

1.6 ด้านหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน รมรงค์ส่งเสริมให้บุคลากรมีจิตสำนึกในการใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด จัดสรรทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดอย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเป็นการเรียนการสอน

2. ควรนำผลการศึกษาในครั้งนี้เป็นข้อมูลเพื่อใช้ในการวางแผนปฏิบัติงานพัฒนาบริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ควรนำผลการศึกษาเป็นข้อมูลสารสนเทศแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาไม่ว่าจะเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และบุคลากรอื่นที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนให้สอดคล้องรับกับแนวความคิดการบริหารสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานศึกษากรุงเทพมหานคร ออนไลน์. (2559).จำนวนข้าราชการครูสังกัดสำนักงานศึกษา,

กรุงเทพมหานคร.สืบค้นเมื่อวันที่ 10 เมษายน 2560,จาก<http://www.bangkok.go.th/bangkokeducation>
UNDP GOVERNANCE อ้างถึงใน สำนักงาน ก.พ.ร. หลักธรรมาภิบาลของการ บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี.

สืบค้นวันที่ 11 ธันวาคม 2557, จาก <http://www.opcd.go.th>.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน.(2553).การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล,กรุงเทพมหานคร :
บพิธการพิมพ์,หน้า 45

ไชยวัฒน์ คำชู .(2553). การบริหารการปกครองที่โปร่งใสด้วยจริยธรรม,กรุงเทพมหานคร : น้ำฝนการพิมพ์,
หน้า 28.

ชัยอนันต์ สมุทรวานิช .(ม.ป.พ.2551). Good Governance กับการปฏิรูปการศึกษา – การปฏิรูปการเมือง, หน้า 5.

พระราชญาณวิไลฐู (เสริมชัย ชยมงคโลก). (2551).การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล,กรุงเทพมหานคร : บพิธ
การพิมพ์,หน้า 36

ราชบัณฑิตสถาน.(2551). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525,กรุงเทพมหานคร :
นานมีบุ๊คส์พับลิชเคชั่นส์, หน้า 609.

สถาบันพระปกเกล้า. (2554). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล,กรุงเทพมหานคร : สถาบันพระปกเกล้า, หน้า 42.

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศ.(2551).ธรรมาภิบาลกับการบริหารภาครัฐ,กรุงเทพมหานคร :ฟ้าอภัย จำกัด
,หน้า 54.

องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของญี่ปุ่น(JIGA).(2554).ธรรมาภิบาลกับการบริหาร,กรุงเทพมหานคร :
สถาบันพระปกเกล้า, หน้า 42.

ชนะศักดิ์ ยูวบูรณ์.(2553). กระทบมหาดไทยกับการบริหารจัดการที่ดี ในการปกครองที่ดี
(Good Governance), กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์, หน้า 3 – 12

ชัยสิทธิ์ เฉลิมมีประเสริฐ.(2551).การบริหารจัดการและการบริหารการพัฒนาขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและ
หน่วยงานของรัฐ,กรุงเทพมหานคร : นิติธรรม,หน้า 5.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2550) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 – 2554, กรุงเทพมหานคร : หน้า 14 – 15.

ยุทธ วรรณธรร .(2550)การบริหารกับธรรมาภิบาล กรุงเทพมหานคร : มติชน,หน้า 11.

บุษบง ชัยเจริญวัฒน์.(2552). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล, รายงานการวิจัย สถาบันพระปกเกล้า พิมพ์
ครั้งที่ 2,หน้า 7.

ประพัฒน์ โปธิวรคุณ.(2550). หลักในการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ส่งเสริมการปฏิรูป
การศึกษา, นครปฐม : สถาบันพัฒนาผู้บริหารการศึกษา, หน้า 1 – 5.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550).การพัฒนาประชาคมเมืองเพื่อความเป็นเมืองน่าอยู่”, รัฐสภาสาร.
ที่ 41 ฉบับที่ 2: หน้า 17 – 19.

สุทธิพร บุญส่ง. (2550).คุณธรรมจริยธรรมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิต, พิมพ์ครั้งที่ 2,
กรุงเทพมหานคร : ทริปเฟล็ด กรุ๊ป, หน้า 77

ศิรินารถ นันทวัฒน์กริมย์. (2550). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามหลักธรรมาภิบาล อำเภอเมืองลำพูน
การค้นคว้าแบบอิสระ, ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษา,บัณฑิตวิทยาลัย :
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,หน้า 25.

บวรศักดิ์ อุวรรณโณ. (2552). การสร้างธรรมาภิบาล(Good Governance) ในสังคมไทย,กรุงเทพมหานคร :
วิญญูชน, หน้า 30.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ(2554) ยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศ
กรุงเทพมหานคร : บพิธการพิมพ์ ,หน้า 32.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2552).ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการ
บ้านเมืองและสังคมที่ดี, กรุงเทพมหานคร :บพิธการพิมพ์ ,หน้า 32.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน(2550) การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี(Good
Governance), กรุงเทพมหานคร : พลเรือนการพิมพ์, หน้า 22.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2550). “การพัฒนาประชาคมเมืองเพื่อความเป็นเมืองที่น่าอยู่” , รัฐสภาสาร,หน้า 28.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2550) คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, หน้า 3.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2551). คุณภาพและคุณธรรมในการพัฒนาประเทศ, กรุงเทพมหานคร :เจ้าพระยาการ
พิมพ์, หน้า 57.
- ทองอินทร์ วงศ์โสธร. (2550). คุณธรรมและจรรยาวิชาชีพของผู้บริหารการศึกษา, นนทบุรี :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, หน้า 5.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน(2550) คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, หน้า
6.
- พระธรรมปิฎก (ป. อ. ปยุตโต). (2550). พระพุทธศาสนาพัฒนาคนและสังคม, กรุงเทพมหานคร :กรมการศาสนา
, หน้า 18.
- สมหมาย ปฐมวิชัยวัฒน์. (2552).“หลักการปกครองที่ดี Good Governance กับสภาวะแวดล้อมของ
ระบบควบคุมภายใน” ,วารสารนักบริหาร. ปีที่ 44 ฉบับที่ 3: หน้า52 – 53.
- สมาน รังสิโยกฤษฎ์. (2551). การบริหารราชการไทย : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต,กรุงเทพมหานคร :
บรรณกิจ,หน้า 10.
- สุดจิต นิมิตกุล. (2551). กระทบพหุศาสตร์ไทยกับการบริหารจัดการที่ดี, หน้า 13 – 24.
- โสมนัส ณ บางช้าง. (2550). “Good Governance : การกำกับดูแลที่ดี” ,วารสารนักบริหาร. ปีที่ 44
ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม – กันยายน) : หน้า 48 – 50.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์. (2552). ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล, หน้า 38.
- เฉลิม เกิดโมลี. (2551). “แนวทางการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบาย” , เอกสารประกอบการเสวนาวิพากษ์
ตัวแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน: หน้า 3.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2550).คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจของชุมชน,กรุงเทพมหานคร : ศูนย์
สันติวิธีเพื่อพัฒนาประชาธิปไตย, หน้า 28.

วีระ ไชยธรรม. (2550).หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี, นนทบุรี : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, หน้า 10-11.

สมาน รั้งสิโยกฤษฎ์. (2551). การบริหารราชการไทย : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต, หน้า 21.

เกษม วัฒนชัย. (2550). “สถาบันที่เข้มแข็งมั่นคง”, วารสาร มจร. วิชาการ, หน้า 6.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.(2550).คู่มือปฏิบัติงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, หน้า 27.

มานะ อิมอุคม. (2558).การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา,สาระนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยสยาม.

ไพฑูรย์ สุขผลานันท์. (2558).การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต การบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

พระมหาจรรยาศักดิ์ ชูวงศ์ . (2557). การนำหลักธรรมาภิบาลมาปฏิบัติในการบริหารจัดการของเทศบาลตำบลในจังหวัดนครศรีธรรมราช วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมหาชินวัฒน์ ชุ่มมเสฎฐ (หาญกุล) . (2557).การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองสามพราน อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วาสนา ประเสริฐ. (2557). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลคลองสาม อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี สาระนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต,บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยรังสิต.

พระไพฑูรย์ รัตนโก (ศรีวิชา). (2556).การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแดง อำเภอพิบูลย์รักษ์ จังหวัดอุตรธานี วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสกล ฐานธมโม (อินทร์คล้าย). (2556). การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดนครสวรรค์ วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิชิต บุญสนอง.(2556) แนวทางการเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลและเทศบาลในเขตอำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ.(2555). ผลการปฏิบัติงาน ของหน่วยราชการภายหลังจากการปฏิรูประบบราชการ, กรุงเทพมหานคร :เจ้าพระยาการพิมพ์, หน้า 65.

ประวิช นิลวัชรมณี. (2555). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลนคร สุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี, วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.

พระสกล ฐานธมฺโม (อินทร์คล้าย) (2556).การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์.

กวี เจ้หมัด .(2558). เรื่องพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน สอนศาสนาอิสลาม ในจังหวัดนครศรีธรรมราช.มหาวิทาลัยนราธิวาสราชนครินทร์, สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์.

พระปลัดไพโรวัลย์ ซาคโร (ศรีเมือง) . (2558).การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในจังหวัดนครสวรรค์ วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระสมุห์สนอง ยลโก (จันทักดี)(2555) การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของผู้บริหารในโรงเรียนประถมศึกษา เขตบางคอแหลม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ มหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

รัตนภรณ์ ส่งเสริม.(2556)การบริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4. ครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา ,มหาวิทาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

